

UDAREAREN ISTORIOA

Pozez gainezka nengoen, itxura benetan bikaina neukala ikusita. Egunak neramatzan eguzki-izpiak jasotzen eta entrenatzen, perfektua egoteko.

—Ze ondo geratzen zaidan soineko orlegi hau! —pentsatu nuen, nire burua ihintz-tanta batean islatuta ikustean.

Baratzean, beste fruta eta barazki guztien artean nabarmentzen nintzen, ikusgarriak zirelako nire kolorea, nire distira eta nire forma. Udare ideala nintzen. Fruta-denda guztiek nahi zituzten ni bezalako udareak. Pertsona guztiek jan nahi zituzten nire itxurako udareak.

Nik oso garbi neukan zer-nolako etorkizuna nahi nuen, elikagai guztiok amets bat bera baitaukagu: pertsona batek gu jatea. Bai, ongi irakurri duzue! Udare batentzat, eta beste edozein janarientzat, horixe da helburu nagusia. Fruta eta barazkiak behar-beharrezkoak gara bizitzaren zikloan; ezinbestekoak gara gizakiak hazteko, elikatzeke eta bizitzeko. Pentsa zenbateko garrantzia daukagun!

Baina fruta eta barazkiak ez dira beti pozik egoten, haietako asko ez dituztelako dendetara eramaten; besterik gabe, kolpe txiki bat izateagatik, ezohiko forma izateagatik edo azala besteek bezain distiratsua ez izateagatik.

Dena den, ez pentsa elikagai horiek animaliak elikatzeke erabiltzen dituztenik, edo kontserben fabriketara eramaten dituztenik...

Zuzenean zabortegira eramaten dituzte! Elikagai horiek ureztatzen gastatutako ura, haiek garraiatzen xahututako energia, nekazariek egindako lana... Dena alfer-alferrik! Dena zaborretara!

Baina nik, hazten eta loditzen nindoan bitartean, ez nuen gauza horietan pentsatzen.

Nire helburua pertsona bat elikatzea zen, eta ilusioz beterik egoten nintzen zuhaitzean zintzilik, noiz hartuko ninduten zain, beste udareekin batera.

Lehen

Baina, biltzeko eguna iritsi zenean, gauzak ez ziren nik espero bezala gertatu: inolako konturik gabe hartu gintuzten zuhaitzetik, bidaia luze bat egin behar izan genuen kaxa deseroso batean, denak estu-estu jarrita, eta, helmugara iritsi ginenean, pila handi batean jarri gintuzten.

Gainera, ur hotzeko dutxak jaso genituen behin eta berriro. Ze ezatsegina! Eta, gero, hautaketa-prozesua hasi zen. Nik proba guztiak gainditu nituen, baina nire lagun asko baztertu egin zituzten, eta zabortegira eramán.

Azkenean, onenen artean sailkatu ninduten: «Suprem udarea» zioen etiketa bat jarri zidaten. Etiketa horri esker, dendarik onenetara eramango ninduten.

Ni eta ni bezalako beste batzuk La Tienda del Gourmet Dendara eramán gintuzten, herrialdeko dendarik bikainenera. Bost izar zeuzkan *Miguelin Gidan!*

Han, sasoiko fruta eta barazki onenak izan nituen bizilagun:

—Giro ezin hobea daukagu hemen, fresko eta goxo egon gaitezen — esan zuen patata batek.

Apal dotoreetan kokatuta geunden, eta dendariak eskularru zuriak erabiltzen zituen frutak eta barazkiak hartzeko. A zer nolako bizimodua geneukan! Garai zoragarria izan zen hura.

Egun batean, nire txanda iritsi zen. Eskularru zuriak jantzita, dendariak paperezko poltsa batean sartu ninduen, beste fruta batzuekin batera.

Etxera iristean, poz handia hartu nuen han umeak zeudela ikustean:

—Ze ondo! Nire bitaminei esker, osasuntsu haziko dira etxe honetako haurrak! —pentsatu nuen.

Fruta batzuk frutaontzian jarri zituzten, baina ni zuzenean hozkailuan sartu ninduten. Han fresko-fresko egongo nintzen, jateko orduan iritsi arte.

Egunero irekitzen zuten hozkailua, baina inoiz ez ninduten hartzen.

Lasai nengoen, baina, besteen elkarrizketak entzuten hasi nintzenean, konturatu nintzen hozkailuko batzuk ez zeudela batere pozik. Janari batzuek denbora asko zeramaten hor barruan, eta kezkatzen hasiak zeuden. Hori gauza berria zen niretzat. Janaria erosi eta ez jan?

Lehen

Ontzi batean sartuta, menestra baten osagaiak ikusi nituen. Esan zidaten behin mahaira atera zituztela, baina ez zituztela jan eta berriro hozkailuan sartu zituztela, eta astebete baino gehiago zeramatera han barruan!

Gero, ketchupa ikusi nuen. Jentzi zuen izena. Hamar hilabete zeramatzan irekita!

—Artifizial samarra da eta azukre gehiegi du, baina bikote paregabea osatuko genuke —esan zidan hozkailuan denbora luzea zeraman saltxitxa batek.

Ni, egia esan, nahigabetuta nengoen etxeko umeekin. Hozkailua irekitzen zuten bakoitzean, irabiatu bat edo jogurt bat hartzen zuten. Ez zioten nire kolore orlegi ederrari inolako kasurik egiten.

Irabiatu eta jogurt horiek kaxkar-kaxkarrak ziren. Ez ziren osasunerako elikagai freskoak bezain onak, eta kontserbagarriz beteta zeuden. Ze txarrak!

Baina okerrena beste egun batean iritsi zen: etxekoak erosketa handi bat egiteko asmotan zebiltzala entzun nuen.

Hozkailuan denbora gehien zeramatenak oso urduri jarri ziren, eta Jentzi gaixoa dardarka hasi zen:

—Ai, ene! Ziur beste ketchup bat ekarriko dutela!

—Baina zer gertatzen zaizue? Zergatik zaudete denok hain urduri? «Erosketa handia» zer da ba? —galdetu nuen.

—Ba begira: gauza berri pila bat erostera joaten dira, hozkailuan zer daukaten jakin ere egin gabe. Eta, gero, etxera itzultzen direnean, ez daukatenez lekurik hozkailuan hainbeste gauza jasotzeko, bota egiten gaituzte... —esan zuen triste pate-lata batek.

—Lasai egon! Jateko aterako zaituztete! Ez zarete zakarrontzira joango! —esan nuen, pixka bat animatzeko. Baina denak isil-isilik geratu ziren; inork ez zuen ezer esan.

Lehen

Arratsalde hartan, denak burumakur egon ziren hozkailuan. Azkenean, soinu batzuk entzun genituen sukaldean, eta hozkailuko atea ireki zuten. Hain zuzen ere, kontatu zidatena gertatu zen. Hozkailuan gauza berriak sartzen hasi ziren, baina, hainbeste erosi zituztenez, lekurik ez zegoen denentzat, eta denbora gehien zeramatenak atera egin zituzten: menestra, saltxitxa, Jentzi...

—Agur, lagunok! —esan zuen triste-triste. Eta beste ketchup-ontzi bat sartu zuten.

Ni ikaratuta nengoen, ikusten ari nintzenarekin beldurtuta. Hozkailuko atea erdi irekita utzi zutenez, dena ikusi nuen: zakarrontzira bota zituzten!!! Hortxe bukatzen zuten inork jaten ez zituen janariak! Ez nuen ulertzen zergatik erosten zituzten etxe hartan janari berriak: hozkailukoak botatzeko?

Oso gau txarra igaro nuen; kezkatuta nengoen eta ezin nuen lo hartu. Orduantxe ulertu nuen baztertuta egotea zer den. Beti ikusgarri eta ederra izan nintzen, eta ordura arte ez nuen halako kezkarik izan.

Hurrengo egunean, nik bezalaxe hozkailuan hainbat egun erdi ahaztuta zeramatzaten beste elikagai batzuekin hitz egin nuen:

—Lagunok, oso egoera larrian gaude. Atzo, gure lagun batzuk zaborretara bota zituzten —hori entzutean, beldurtu egin ziren denak—. Zerbait egin behar dugu, hozkailuko atea irekitzen dutenean berehala ikus gaitzaten —esan nuen.

—Gure lehiakide nagusiak, elikagai erosi berriak, atzealdera eramaten saiatu behar dugu. Hozkailuaren atzealdean askoz hobeto egoten dela esango diegu; askoz ere leku fresko eta erosoagoa dela —esan zuen azenarioak.

—Aurrean jartzen saiatu behar dugu, atea ireki orduko ikus gaitzaten —esan zuen oliben latak. Letxuga, orduan, lataren gainean jarri zen. Eta, letxugaren ondoan, bi azenario eta tomate erdi bat jarri ziren.

—Hau ikusita ez badira entsalada bat egitera animatzen, gureak egin du! —esan zuen letxugak.

Lehen

Orduan, hauxe entzun genuen:

—Aitatxo, ikastolan esan digute munduan jende asko goseak dagoela, eta guk, bitartean, egunero janari asko zaborretara botatzen dugula.

Baina guk ez dugu janaria zaborretara botatzen, ezta, aitatxo?

Une horretantxe, hozkailuko atea zabaldu egin zen, eta aita goitik behera begiratzen hasi zen:

—Ez horixe, laztana. Guk ez dugu ezer botatzen. Bueno, ezer ez botatzen saiatzen gara... —eta, berehala, hauxe erantsi zuen: — Gaur, gainera, gauza berezi bat egingo dugu: hozkailuan denbora gehien daramaten janariak erabiliko ditugu afaria prestatzeko. Zer iruditzen zaizu?

—Entsalada bat egingo dugu barazki hauekin. Eta, postrerako, fruta-mazedonia prestatuko dugu!

Denok poz-pozik jarri ginen. Zakarrontzian bukatu beharrean, salbatu egin ginen! Hura poza!

Bukatu denez istorioa,
abesti bat kantatzera goaz,
zeren eta orain badakizu
zer egitea dagokizun:
rap honi musika jarri,
janaria ez botatzeko alferrik.

Elikagaiak, janariak,
botatzen ditugu zakarrontzira.
A zer nolako astakeria!
Geldiaraz dezagun erokeria!
Jende askok ez dauka jateko
ezer,
eta gu botatzen gabiltza hemen.

Janaria bota baino lehen,
pentsatu ze kalte egitera zoa-
zen.

Hainbeste ur lurrak ureztatzen,
traktoreak han-hemenka airea
kutsatzen,
janaria hor dago
eta zuk bota nahiago?
Izan zaitetz zentzuduna,
zaindu ezazu zure ingurua;
jendeak eta planetak
emango dizute esker ona.